

Goede Vrijdag

Rembrandt van Rijn, *De gevangenneming van Christus*, c. 1659-60

29 maart 2024

Voorganger: ds. Mark van der Laan
Ouderling: Hanneke Richter
Organist: Bert van Stam
M.m.v.: koor Vox Antiqua o.l.v. Peter van der Leeuw
Koster: Marian van Duijvenvoorde

In stilte komen we de kerk binnen.

We zingen: Lied 547, 'Met de boom des levens'

Lezing uit het boek van de profeet Hosea 6: 1-6 (NBV21)

1'Kom, laten wij teruggaan naar de HEER!

Hij heeft ons verscheurd, Hij zal ons genezen;

de hand die sloeg, zal ons verbinden.

2Hij redt ons na twee dagen van de dood,

de derde dag doet Hij ons opstaan:

in zijn nabijheid zullen wij leven.

3Dan zullen wij Hem kennen,

ernaar jagen om de HEER te kennen.

Even zeker als de dageraad zal Hij komen,

Hij komt naar ons als milde regen,

als de lenteregen die de aarde drinkt.'

4Wat moet Ik met je beginnen, Efraïm? Wat moet Ik met je beginnen, Juda? Want jullie

liefde is als een ochtendnevel, als dauw die 's morgens vroeg verdwijnt. 5Daarom heb Ik

jullie gedood met de woorden die Ik sprak, jullie neergehouwen door mijn profeten; zo brak

het volle licht van mijn recht door. 6Want liefde wil Ik, geen offers; met God vertrouwd zijn

is meer waard dan enig offer.

We zingen: Lied 562 'Ik wil mij gaan vertroosten'

We bidden:

v. Heer, onze God,

belet ons té vlug te spreken,

té snel te weten

als wij de woorden horen die ons verhalen

van het lijden en sterven van Jezus van Nazareth.

In Hem mogen wij herkennen

alle leed, dat mensen moeten dragen,

alle pijn die wordt geleden ten dode toe.

In Hem is getekend

een wereld in nood, in ondergang,

falend in eigen zonde.

v. O God, keer U om naar ons toe

a. EN DOE ONS WEER LEVEN MET HART EN ZIEL

v. Laat ons, o Heer, Uw liefde zien

a. EN GEEF ONS UW HEIL

v. O Heer, hoor ons gebed

a. EN LAAT ONS GEROEP TOT U KOMEN

Het koor Vox Antiqua zingt: 'O bone Jesu'

O bone Jesu, miserere nobis, quia tu creasti nos. tu redemisti nos sanguine tuo pretiosissimo.
O goede Jezus, heb medelijden met ons, omdat U ons geschapen hebt. U hebt ons gered met Uw allerkostbaarste bloed.

Marc Antonio Ingegneri (1535-1592)

v. Heer, onze God,
met eerbied en op hoop van zegen
spreken wij uit
de Naam van Uw zoon: JEZUS.
In Hem is alle radeloosheid weggenomen,
de zonde van de wereld weggedragen;
is de ondergang ter dood veroordeeld.
In de dagen van Zijn leven
heeft Hij onze zwakheden gedragen.
Hij heeft tot U gebeden
en Gij hebt Hem gehoord.
Kom ook ons te hulp; o God van ons leven!

v. Heer ontferm U
a. HEER ONTFERM U
v. Christus ontferm U
a. CHRISTUS ONTFERM U
v. Heer ontferm U over ons
a. HEER ONTFERM U OVER ONS

We zingen: Lied 561 'O liefde die verborgen zijt'

De Passie gesproken naar Marcus 14:32 - 15:39 (NBV21)

32Ze kwamen bij een plek die Getsemane heette, en Hij zei tegen zijn leerlingen: 'Blijven jullie hier zitten, terwijl Ik ga bidden.' 33Hij nam Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee. Hij voelde zich onrustig en angstig worden 34en zei tegen hen: 'Ik ben diepbedroefd, tot stervens toe. Blijf hier waken.' 35Hij liep nog een stukje verder, liet zich toen op de grond vallen en bad dat dit uur zo mogelijk aan Hem voorbij mocht gaan. 36Hij zei: 'Abba, Vader, voor U is alles mogelijk, neem deze beker van Mij weg. Maar laat niet gebeuren wat Ik wil, maar wat U wilt.' 37Hij liep terug en zag dat zijn leerlingen lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: 'Simon, slaap je? Kon je niet één uur waken? 38Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.' 39Weer ging Hij weg om te bidden, met dezelfde woorden als daarvoor. 40Toen Hij weer terugkwam, lagen ze opnieuw te slapen, want hun ogen vielen steeds dicht, en ze wisten niet wat ze Hem moesten antwoorden. 41Toen Hij voor de derde maal terugkwam, zei Hij tegen hen: 'Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? Het is genoeg. Het ogenblik is gekomen waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de zondaars. 42Sta op, laten we gaan; kijk, hij die Mij uitlevert, is al vlakbij.' 43Nog voor Hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten was gestuurd. 44Judas, die Hem zou uitleveren,

had met hen een teken afgesproken. Hij had gezegd: 'Degene die ik kus, die is het. Neem Hem gevangen en voer Hem weg onder strenge bewaking.' 45 Toen hij eraan kwam, liep hij recht op Jezus af, zei: 'Rabbi!' en kuste Hem. 46 Ze grepen Hem vast en namen Hem gevangen. 47 Een van de omstanders trok een zwaard, haalde uit en sloeg de dienaar van de hogepriester een oor af. 48 Jezus zei tegen hen: 'U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om Mij te arresteren, alsof Ik een misdadiger ben! 49 Dagelijks was Ik bij u in de tempel om onderricht te geven, en toen hebt u Me niet gevangengenomen; maar dit gebeurt omdat de Schriften in vervulling moeten gaan.' 50 Toen lieten allen Hem in de steek en vluchtten weg. 51 Een jongeman, die alleen een linnen kleed aanhad, probeerde bij Hem te blijven, maar toen ook hij werd vastgegrepen, 52 liet hij het kleed in hun handen achter en vluchtte naakt weg.

Het koor Vox Antiqua zingt: 'Judas Mercator pessimus'

Judas mercator pessimus osculo petiit Dominum. Ille, ut agnus innocens, non negavit Judae osculum. Denariorum numero Christum Judaeis tradidit. Melius erat illi si natus non fuisset. *Judas, de vuige handelaar, vroeg een kus aan de Heer, die Hij, als onschuldig Lam, hem ook gaf. Daarop leverde Judas Christus over aan de Judeeërs voor een groot bedrag aan denariën. Het ware beter voor hem geweest als hij niet was geboren.*

Jan Dismas Zelenka (1679-1745)

53 Jezus werd meegevoerd naar het huis van de hogepriester om te worden voorgeleid, en alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen daar bijeen. 54 Petrus volgde Hem op een afstand tot op de binnenplaats van het huis van de hogepriester, waar hij tussen de knechten ging zitten en zich warmde aan het vuur.

55 De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden Jezus op grond van een getuigenverklaring ter dood te veroordelen, maar dat lukte hun niet; 56 want hoewel veel mensen een valse verklaring aflegden, waren hun getuigenissen niet afdoende. 57 Toen kwamen er een paar met de volgende valse verklaring: 58 'We hebben Hem horen zeggen: "Ik zal die door mensenhanden gemaakte tempel afbreken en in drie dagen een andere opbouwen die niet door mensenhanden gemaakt is."' 59 Maar ook zo was de getuigenverklaring niet afdoende. 60 De hogepriester stond op en vroeg Jezus: 'Waarom antwoordt U niet? U hoort toch wat deze getuigen over U zeggen?' 61 Maar Hij bleef zwijgen en antwoordde niet. Toen vroeg de hogepriester Hem: 'Bent U de messias, de Zoon van de Gezegende?' 62 Jezus zei: 'Dat ben Ik, en u zult de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en Hem zien komen met de wolken van de hemel.' 63 De hogepriester scheurde zijn kleren en zei: 'Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? 64 U hebt de godslastering gehoord; wat is uw oordeel?' Allen oordeelden dat Hij schuldig was en de doodstraf verdiende. 65 Toen begonnen sommigen Hem te bespuwen; ze blinddoekten Hem en sloegen Hem en zeiden: 'Profeteer nu maar!', en ook de dienaren gaven Hem vuistslagen.

66 Terwijl Petrus beneden op de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester voorbij. 67 Toen ze Petrus bij het vuur zag zitten, keek ze hem aan en zei: 'Jij was ook bij die Jezus van Nazaret!' 68 Maar hij ontkende dat en zei: 'Ik weet niet waar je het over hebt, ik begrijp echt niet wat je bedoelt.' Hij ging naar buiten, naar het voorportaal, en er kraaide een haan. 69 Toen het meisje hem daar weer zag, zei ze opnieuw, nu tegen de omstanders: 'Hij is een van hen!' 70 Maar hij ontkende het weer. En al gauw zeiden ook de omstanders tegen Petrus: 'Je bent wel degelijk een van hen, jij komt immers ook uit Galilea.'

71Maar hij begon te vloeken en zwoer: 'Ik ken die man over wie jullie het hebben niet!' 72En meteen kraaide de haan voor de tweede keer. En Petrus herinnerde zich dat Jezus tegen hem gezegd had: 'Nog voor de haan tweemaal gekraaid heeft, zul jij Mij driemaal verloochenen.' En toen hem dat te binnen schoot, begon hij te huilen.

Het koor Vox Antiqua zingt: 'Seniores Populi'

Seniores populi consilium fecerunt, ut Jesum dolo tenerent et occiderent.

Cum gladiis et fustibus exierunt tamquam ad latronem.

Collegerunt pontifices et pharisei concilium, ut Jesum dolo tenerent et occiderent.

Cum gladiis et fustibus exierunt tamquam ad latronem.

De oudsten van het volk overlegden dat zij Jezus zouden grijpen en doden: zij gingen erop uit met knuppels en zwaarden als tegen een rover.

De hogepriesters en Farizeeën kwamen bijeen voor beraad, dat zij Jezus zouden grijpen en doden: zij gingen erop uit met knuppels en zwaarden als tegen een rover.

Orlandus Lassus (1532-1594)

15

1's Ochtends in alle vroegte kwamen de hogepriesters, de oudsten en de schriftgeleerden en het hele Sanhedrin in vergadering bijeen. Nadat ze Jezus geboeid hadden, leidden ze Hem weg en leverden Hem over aan Pilatus.

2Pilatus vroeg Hem: 'Bent U de koning van de Joden?' Hij antwoordde: 'U zegt het.' 3De

hogepriesters brachten allerlei beschuldigingen tegen Hem in. 4Pilatus vroeg Hem toen:

'Waarom antwoordt U niet? U hoort toch waar ze U allemaal van beschuldigen?' 5Maar

Jezus zei helemaal niets meer, tot verwondering van Pilatus. 6Pilatus had de gewoonte om

op het pesachfeest één gevangene, die door het volk gekozen werd, vrij te laten. 7Op dat

moment zat er een zekere Barabbas gevangen, samen met de andere opstandelingen die

tijdens het oproer hadden vermoord. 8Een grote groep mensen trok naar Pilatus en begon

hem te vragen om ook nu te doen wat zijn gewoonte was. 9Pilatus vroeg hun: 'Wilt u dat ik

de koning van de Joden vrijlaat?' 10Want hij begreep wel dat de hogepriesters Hem uit

afgunst hadden uitgeleverd. 11Maar de hogepriesters hitsten de menigte op om te zeggen

dat hij Barabbas moest vrijlaten. 12Toen zei Pilatus tegen hen: 'Wat moet ik dan doen met

de man die u de koning van de Joden noemt?' 13En ze begonnen weer te schreeuwen.

'Kruisig Hem!' riepen ze. 14Pilatus vroeg: 'Wat heeft Hij dan misdaan?' Maar ze

schreeuwden nog harder: 'Kruisig Hem!'

15Omdat Pilatus de menigte tevreden wilde stellen, liet hij Barabbas vrij. Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij Hem eerst nog had laten geselen.

16De soldaten leidden Hem weg, het paleis (dat is het pretorium) in, en riepen de hele

cohort bijeen. 17Ze trokken Hem een purperen gewaad aan, vlochten een kroon van

doorntakken en zetten Hem die op. 18Daarna brachten ze Hem hulde met de woorden:

'Gegroet, koning van de Joden!' 19Ze sloegen Hem met een rietstok op het hoofd en

bespuwden Hem, en bogen onderdanig voor Hem. 20Nadat ze Hem zo hadden bespot,

trokken ze Hem het purperen gewaad uit en deden Hem zijn kleren weer aan. Toen brachten

ze Hem naar buiten om Hem te kruisigen. 21Ze dwongen een voorbijganger die net de stad

binnenkwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, om het kruis te dragen.

22Ze brachten Hem naar Golgota, wat in onze taal 'schedelplaats' betekent. 23Ze wilden

Hem met mirre vermengde wijn geven, maar Hij nam die niet aan. 24Ze kruisigden Hem en

verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen. 25Het was in

het derde uur na zonsopgang dat ze Hem kruisigden. 26Het opschrift met de aanklacht tegen Hem luidde: 'De koning van de Joden'. 27Samen met Hem kruisigden ze twee misdadigers, de een rechts van Hem, de ander links. 29De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met Hem: 'Ach, kijk nou toch eens! Jij die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, 30red jezelf toch door van het kruis af te komen.' 31Ook de hogepriesters en de schriftgeleerden maakten onder elkaar zulke spottende opmerkingen: 'Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf redden kan Hij niet; 32laat die messias, die koning van Israël, nu van het kruis afkomen. Als we dat zien, zullen we geloven!' Ook de twee andere gekruisigden beschimpten Hem.

Het koor Vox Antiqua zingt 'Tenebrae factae sunt'

Tenebrae factae sunt dum crucifixissent Jesum Judaei. Et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna: Deus meus, ut quid me dereliquisti? Exclamans Jesus voce magna, ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et inclinato capite emisit spiritum

Duisternis viel toen de Judeeërs Christus gekruisigd hadden. En rond het 9^e uur schreeuwde Jezus met luide stem: 'mijn God, waarom heb je me verlaten?' Schreeuwend sprak Jezus met luide stem: 'Vader, in jouw handen beveel ik mijn geest!' En het hoofd buigend gaf hij de geest.

Marc Antonio Ingegneri (1535-1592)

33Op het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. 34Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: 'Eloï, Eloï, lema sabachtani?', wat in onze taal betekent: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' 35Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hoor, Hij roept om Elia!' 36Iemand ging snel een spons halen, dompelde die in water met azijn, stak de spons op een stok en probeerde Hem te laten drinken, terwijl hij zei: 'Laten we nu maar eens zien of Elia komt om Hem eraf te halen.' 37Nadat Jezus luid geroepen had, blies Hij de laatste adem uit. 38En het voorhangsel van de tempel scheurde van boven tot onder in tweeën. 39Toen de centurio, die recht tegenover Hem stond, Hem zo zijn laatste adem zag uitblazen, zei hij: 'Werkelijk, deze mens was Gods Zoon.'

De kaarsen worden gedoofd

STILTE

Gebed; afgesloten met het gezamenlijk bidden van het Onze Vader

Wij zingen: Lied 590 'Nu valt de nacht'

In stilte verlaten wij de kerk.